C/2025/3981

20.8.2025

ZALECENIE RADY

z dnia 8 lipca 2025 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Irlandii

(C/2025/3981)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

Kwestie ogólne

(1) W rozporządzeniu (UE) 2024/1263, które weszło w życie w dniu 30 kwietnia 2024 r., wskazano, że celem ram zarządzania gospodarczego jest wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w TFUE. Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem. Rozporządzenie promuje także poczucie odpowiedzialności za politykę budżetową na szczeblu krajowym i koncentruje się na perspektywie średniookresowej tej polityki, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie ma obowiązek przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny zawierający jego zobowiązania dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, obejmujący okres cztero- lub pięcioletni, w zależności od długości kadencji parlamentarnej w tym państwie członkowskim. Ścieżka wydatków netto ([2]) przewidziana w tych planach musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie trzy lata.

([1]) Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „wydatki netto" oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o: (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

(2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ([3]), którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF"), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. RRF zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, tworząc w ten sposób impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej RRF przyczynia się do odbudowy gospodarczej i społecznej, pobudzając jednocześnie zrównoważone reformy i inwestycje, które promują w szczególności zieloną i cyfrową transformację oraz zwiększają odporność gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ([4]) („rozporządzenie w sprawie REPowerEU"), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukowanie zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomaga to osiągać bezpieczeństwo energetyczne i dywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Irlandia dodała do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

(4) W dniu 28 maja 2021 r. Irlandia przedłożyła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 tego rozporządzenia Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V. W dniu 8 września 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą zatwierdzającą ocenę planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii ([5]), którą to decyzję zmieniono w dniu 8 grudnia 2023 r. zgodnie z art. 18 ust. 2 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego ([6]) oraz w dniu 21 czerwca 2024 r. w celu włączenia rozdziału REPowerEU ([7]). Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji – zgodnie z art. 24 ust. 5 – stwierdzającej, że Irlandia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób wymaga, aby działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi dotyczącymi tej samej reformy lub inwestycji nie zostały odwrócone.

(5) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Irlandii ([8]). Plan – przedłożony zgodnie z art. 11 i art. 36 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) 2024/1263 – obejmuje lata 2025–2029 oraz określa ograniczenie budżetowe w postaci maksymalnej stopy wzrostu wydatków netto rozłożone na okres czterech lat.

(6) W dniu 26 listopada 2024 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Irlandii na 2025 r. Tego samego dnia, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2025 r., w którym nie wskazała Irlandii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu 2025, w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro w dniu 13 maja 2025 r. ([9]), a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu – 10 marca 2025 r.

([3]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 września 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii (ST 11046/2021).

([6]) Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 8 września 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii (ST 15965/2023).

([7]) Decyzja wykonawcza Rady z dnia 21 czerwca 2024 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 8 września 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Irlandii (ST 10262/2024).

([8]) Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Irlandii (Dz.U. C, C/2025/667, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/667/oj).

([9]) Zalecenie Rady z dnia 13 maja 2025 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności UE w ciągu najbliższych pięciu lat. W dokumencie tym wskazano trzy wymogi transformacyjne dotyczące zrównoważonego wzrostu gospodarczego: (i) innowacje, (ii) dekarbonizację i konkurencyjność oraz (iii) bezpieczeństwo. Aby zlikwidować lukę innowacyjną, UE dąży do wspierania innowacji przemysłowych, rozwoju przedsiębiorstw typu start-up za pomocą inicjatyw, takich jak unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up oraz promowania wykorzystania zaawansowanych technologii, takich jak sztuczna inteligencja i informatyka kwantowa. Z myślą o bardziej zielonej gospodarce Komisja nakreśliła kompleksowy Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz Pakt dla czystego przemysłu, dbając o to, aby przejście na czystą energię było racjonalne pod względem kosztów oraz sprzyjało konkurencyjności, zwłaszcza w sektorach energochłonnych, a także aby było motorem wzrostu. Aby ograniczyć nadmierne zależności i zwiększyć bezpieczeństwo, Unia dąży z determinacją do wzmocnienia globalnych partnerstw handlowych, dywersyfikacji łańcuchów dostaw oraz zapewnienia dostępu do surowców krytycznych i źródeł czystej energii. Priorytety te opierają się na horyzontalnych czynnikach sprzyjających, którymi są uproszczenie regulacyjne, pogłębienie jednolitego rynku, finansowanie konkurencyjności oraz unia oszczędności i inwestycji, promowanie umiejętności i wysokiej jakości miejsc pracy, a także lepsza koordynacja polityk UE. Kompas konkurencyjności został skoordynowany z europejskim semestrem i dzięki temu zapewniono spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami Komisji oraz jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, wspierając tym samym zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(8) W 2025 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z wdrażaniem RRF. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Te zalecenia dla poszczególnych krajów pozostają aktualne również w odniesieniu do oceny planów odbudowy i zwiększania odporności, które są zmieniane zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(9) Zalecenia dla poszczególnych krajów na 2025 r. obejmują główne wyzwania w zakresie polityki gospodarczej, którym nie sprostano w wystarczający sposób poprzez działania ujęte w planach odbudowy i zwiększania odporności – z uwzględnieniem odpowiednich wyzwań wskazanych w zaleceniach dla poszczególnych krajów z lat 2019–2024.

(10) W dniu 4 czerwca 2025 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2025 r. dotyczące Irlandii. Oceniła w nim postępy Irlandii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Irlandię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Irlandia. Oceniono w nim również postępy Irlandii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii na 2030 r. dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Ocena rocznego sprawozdania z postępów

(11) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada zaleciła Irlandii następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 5,1 % w 2025 r., 6,5 % w 2026 r., 4,9 % w 2027 r., 5,4 % w 2028 r. oraz 4,7 % w 2029 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym poprzez odniesienie do roku 2023, wynoszącym: 15,4 % w 2025 r., 22,8 % w 2026 r., 28,9 % w 2027 r., 35,8 % w 2028 r. oraz 42,3 % w 2029 r. W dniu 6 maja 2025 r. Irlandia przedłożyła swoje roczne sprawozdanie z postępów ([10]) zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto oraz realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania wskazane w krajowych zaleceniach w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Irlandii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(12) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zaleciła uruchomienie, w skoordynowany sposób, krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu, aby wspierać wysiłki UE mające na celu osiągnięcie szybkiego i znaczącego wzrostu wydatków na obronę, i propozycja ta została pozytywnie przyjęta przez Radę Europejską w dniu 6 marca 2025 r.

([10]) Roczne sprawozdania z postępów za 2025 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(13) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat ([11]) nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii, która w 2023 r. wynosiła 1,5 % PKB, zwiększyła się do 4,3 % w 2024 r, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z poziomu 43,3 % PKB na koniec 2023 r. do 40,9 % na koniec 2024 r. Zgodnie z obliczeniami Komisji zmiany te odpowiadają stopie wzrostu wydatków netto równej 8,2 % w 2024 r. W rocznym sprawozdaniu z postępów Irlandia oszacowała wzrost wydatków netto w 2024 r. na 8,0 %. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej ([12]), który uwzględnia zarówno wydatki finansowane ze środków krajowych, jak i z unijnych, był w 2024 r. zasadniczo neutralny.

(14) Zgodnie z rocznym sprawozdaniem z postępów scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe Irlandii, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 4,1 % w 2025 r. i 3,4 % w 2026 r. oraz inflację HICP na poziomie 2,1 % zarówno w 2025 r., jak i w 2026 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. realny PKB wzrośnie o 3,4 % w 2025 r. i 2,5 % w 2026 r., a inflacja HICP wyniesie 1,6 % w 2025 r. i 1,4 % w 2026 r.

(15) W rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 1,5 % PKB w 2025 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 37,7 % do końca 2025 r. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 5,3 % w 2025 r. W prognozie Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. wyniesie 0,7 % PKB. Spadek nadwyżki w 2025 r. wynika głównie ze spowolnienia wzrostu dochodów w warunkach podwyższonego poziomu niepewności konsumentów i przedsiębiorstw, a także z braku wysokich, jednorazowych dochodów, jakie odnotowano w 2024 r. Według obliczeń Komisji zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 6,7 % w 2025 r. Te prognozy wzrostu wydatków netto, które są wyższe od przedstawionych w rocznym sprawozdaniu z postępów, wynikają z oszacowanego przez Komisję silniejszego wzrostu wydatków bieżących, w tym z rozbieżnych założeń dotyczących trwałego wpływu w okresie następującym po 2024 r. pakietu dotyczącego kosztów utrzymania zapowiedzianego w budżecie na 2025 r. Różnica między wynikami sektora instytucji rządowych i samorządowych prognozowanymi przez Komisję i przez Irlandię jest spowodowana różnicami w podstawowych założeniach makroekonomicznych oraz silniejszym wzrostem wydatków bieżących oszacowanym przez Komisję. Na podstawie szacunków Komisji przewiduje się, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, będzie neutralny. Prognozowana przez Komisję relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 38,6 % do końca 2025 r. Spadek relacji długu do PKB w 2025 r. odzwierciedla głównie prognozowaną nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz korzystniejszą różnicę pomiędzy stopą procentową a stopą wzrostu, skorygowaną o znaczne wartości rezydualne zmiany długu.

(16) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych wynoszące mniej niż 0,1 % PKB mają być finansowane w 2025 r. za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji") z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, podczas gdy w 2024 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły mniej niż 0,1 % PKB. Wydatki finansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwiają realizację wysokiej jakości inwestycji i reform zwiększających produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii.

(17) Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych na obronę w Irlandii utrzymywały się na stałym poziomie 0,2 % PKB w latach 2021–2023 ([13]). Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki na obronę mają pozostać na stałym poziomie 0,2 % PKB zarówno w 2024 r., jak i w 2025 r. Oznacza to brak zmian w porównaniu z 2021 r.

(18) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki netto w Irlandii mają wzrosnąć o 6,7 % w 2025 r., a o 15,5 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się, że wzrost wydatków netto Irlandii w 2025 r. przekroczy zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie ([14]) o 0,3 % PKB w ujęciu rocznym. W ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto ma również przekroczyć zalecaną maksymalną stopę wzrostu, co odpowiada odchyleniu o mniej niż 0,1 % PKB. Prognozowane odchylenie nieznacznie przekracza próg 0,3 % PKB dla rocznego odchylenia, ale nie przekracza progu 0,6 % PKB dla odchylenia skumulowanego. W ujęciu ogólnym oznacza to ryzyko odchylenia od zalecanego maksymalnego wzrostu wydatków netto, gdy wiosną przyszłego roku dostępne będą dane dotyczące wyniku za 2025 r.

([11]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2025 r.

([12]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

([13]) Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG). Ze względu na różnice metodyczne między definicjami stosowanymi przez COFOG i NATO wydatki oparte na definicji COFOG mogą różnić się od wydatków opartych na definicji NATO.

([14]) Począwszy od 2026 r. wartości te pojawią się na rachunku kontrolnym ustanowionym art. 22 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

(19) W rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się spadek nadwyżki sektora instytucji rządowych i samorządowych do 1,0 % PKB w 2026 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma spaść do 35,9 % do końca 2026 r. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dniu, w którym przypada data graniczna prognozy, nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2026 r. przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2025 r. ma wynieść 0,1 % PKB. Spadek nadwyżki w 2026 r. odzwierciedla głównie założenie umiarkowanego wzrostu dochodów i dalszego silnego wzrostu wydatków. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 6,2 % w 2026 r. Na podstawie szacunków Komisji przewiduje się, że w 2026 r. kurs polityki fiskalnej, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, będzie zasadniczo neutralny. Prognozowana przez Komisję relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 38,2 % do końca 2026 r. Spadek relacji długu do PKB w 2026 r. odzwierciedla głównie korzystniejszą różnicę pomiędzy stopą procentową a stopą wzrostu, skorygowaną o znaczne wartości rezydualne zmiany długu.

Główne wyzwania polityczne

(20) Finanse publiczne Irlandii są narażone na znaczne ryzyko ze względu na fakt, że dochody podatkowe są w dużej mierze związane z relatywnie niewielką liczbą międzynarodowych spółek będących w posiadaniu kapitału zagranicznego. Szczególnie narażone są wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych, które wzrosły ponad dwukrotnie od 2019 r. i wyniosły w 2024 r. 28,1 mld EUR (19 % dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych). W 2023 r. ponad połowa tych wpływów pochodziła od zaledwie 10 dużych przedsiębiorstw. Ponadto władze szacują, że połowa dochodów z tytułu podatku od osób prawnych ma charakter nieoczekiwany i odznacza się bardzo dużą niepewnością. W rezultacie rozwój sytuacji międzynarodowej, taki jak zmiany w polityce handlowej i podatkowej USA lub w globalnym otoczeniu podatkowym, może mieć znaczący wpływ na stabilność dochodów Irlandii. Ustanowienie Funduszu Przyszłej Irlandii oraz Funduszu Infrastruktury, Klimatu i Przyrody służy ukierunkowaniu nieoczekiwanych dochodów na długoterminowe cele w zakresie wydatków. Irlandia odniosłaby korzyści ze zwiększenia odporności swoich finansów publicznych poprzez dywersyfikację źródeł dochodów. W tym celu Irlandia mogłaby zwiększyć dochody z podatków od kapitału i majątku, dokonać przeglądu wydatków podatkowych, które nie osiągają skutecznie pożądanego poziomu redystrybucji lub innych celów, lub poprawić sposób, w jaki system podatkowy wspiera cele środowiskowe. Po stronie wydatków utrzymują się obawy związane z wpływem efektywności kosztowej systemu opieki zdrowotnej na stabilność finansów publicznych. Przewiduje się, że do 2070 r. starzenie się społeczeństwa doprowadzi do wzrostu wydatków Irlandii na publiczną opiekę zdrowotną (wyrażonego jako odsetek PKB) o 1,5 punktu procentowego, czyli znacznie powyżej przewidywanego wzrostu średniej UE wynoszącego 0,4 punktu procentowego. Z uwagi na to, że system opieki zdrowotnej jest nadmiernie uzależniony od kosztownej opieki szpitalnej – który to fakt jest potęgowany przez brak powszechnego dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej – istnieje możliwość przeprowadzenia reformy w celu złagodzenia obciążenia szpitali.

(21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 określonym w załączniku V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te napięte ramy czasowe dokończenie skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Irlandii dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. W komunikacie Komisji pt. „NextGenerationEU – droga do 2026 r." przyjętym dnia 4 czerwca 2025 r. sprecyzowano harmonogram mający zastosowanie w kontekście zakończenia funkcjonowania Instrumentu i – aby zmaksymalizować wdrażanie do dnia 31 sierpnia 2026 r. – przedstawiono wskazówki dla państw członkowskich, m.in. co do możliwości dalszego usprawniania krajowych RRP, określono warianty do rozważenia przy zmianach tych planów oraz podkreślono, jak ważne jest, by starannie wspólnie zaplanować z wyprzedzeniem przedłożenie ostatnich wniosków o płatność w 2026 r. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

(22) W Irlandii obserwuje się przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Ważne jest kontynuowanie wysiłków, aby zapewnić szybkie wdrożenie tych programów i zarazem zmaksymalizować ich skutki w praktyce. Irlandia podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost przy jednoczesnym zwiększaniu spójności społecznej. Jednocześnie Irlandia nadal stoi w obliczu wyzwań, związanych z potrzebą zwiększenia konkurencyjności, w szczególności w regionie północno-zachodnim, który pozostaje w tyle, jeśli chodzi o wynik gospodarczy, jak również z nierównościami społecznymi w dziedzinie integracji grup defaworyzowanych na rynku pracy. Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w ramach przeglądu śródokresowego programów polityki spójności Irlandia jest zobowiązana dokonać przeglądu poszczególnych programów, biorąc pod uwagę między innymi wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych z 2024 r. We

wnioskach Komisji przyjętych w dniu 1 kwietnia 2025 r. ([15]) przedłużono – w odniesieniu do każdego programu – termin przedłożenia oceny wyników przeglądu śródokresowego na okres po dniu 31 marca 2025 r. Zapewniono w nich także mechanizmy elastyczności, aby pomóc przyspieszyć wdrażanie programów i zachęcić państwa członkowskie do przeznaczania zasobów polityki spójności na pięć strategicznych obszarów priorytetowych dla Unii, którymi są konkurencyjność w dziedzinie technologii strategicznych, obronność, mieszkalnictwo, odporność wodna i transformacja energetyczna, a także na inwestycje w umiejętności w sektorach priorytetowych, przy czym programy EFS+ powinny nadal koncentrować się na osobach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

(23) Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) zapewnia możliwość inwestowania w kluczowe priorytety strategiczne UE przez zwiększanie konkurencyjności UE. Środki ze STEP są przekazywane za pośrednictwem 11 istniejących funduszy UE. Państwa członkowskie też mogą wnosić wkład do programu InvestEU, wspierając inwestycje w obszarach priorytetowych. Irlandia może optymalnie wykorzystać te inicjatywy, aby wspierać rozwój lub tworzenie technologii krytycznych, w tym czystych i zasobooszczędnych technologii.

(24) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Irlandia powinna skutecznie zająć się pozostałymi wyzwaniami związanymi z badaniami naukowymi i innowacjami, energią odnawialną, infrastrukturą i sieciami energetycznymi, efektywnością energetyczną, zrównoważonym transportem, gospodarką wodną, gospodarką o obiegu zamkniętym, mieszkaniami socjalnymi i mieszkaniami przystępnymi cenowo oraz włączeniem grup defaworyzowanych w rynek pracy.

(25) Wzrost produktywności w Irlandii jest napędzany w głównej mierze przez spółki zagraniczne, podczas gdy produktywność wśród przedsiębiorstw krajowych – głównie małych i średnich przedsiębiorstw – jest stosunkowo niższa w porównaniu z ich odpowiednikami w UE. Podkreśla to potrzebę zwiększenia krajowych zdolności w zakresie innowacji. Zwiększona niepewność geopolityczna uwypukla pilną potrzebę zbudowania bardziej odpornej i opartej na innowacjach gospodarki krajowej. Wydatki publiczne na badania naukowe i rozwój w Irlandii należą do najniższych w UE i stanowią zaledwie 0,2 % PKB (0,4 % DNB*). Zwiększenie inwestycji publicznych w badania i rozwój nie tylko umocniłoby irlandzki system innowacji, ale również promowałoby doskonałość naukową, zwiększyłoby odporność gospodarczą i wspierałoby długoterminowy, zrównoważony wzrost gospodarczy. Ponadto znaczna część wsparcia rządowego na rzecz badań naukowych i rozwoju przedsiębiorstw przybiera formę ulgi podatkowej na badania naukowe i rozwój. Mimo że jest to ważny instrument pobudzania inwestycji sektora prywatnego w badania i rozwój, zwiększenie bezpośredniego finansowania badań naukowych i innowacji zapewniłoby bardziej ukierunkowane wsparcie dla MŚP i zwiększyłoby ich zdolność do tworzenia innowacji oraz wniosłoby znaczący wkład w szerzej pojęty ekosystem gospodarczy.

(26) Irlandia nadal polega na źródłach energii opartych na paliwach kopalnych. Zależność ta stanowi poważne wyzwanie dla ograniczenia ogólnych emisji gazów cieplarnianych oraz dla osiągnięcia celu Irlandii określonego w rozporządzeniu w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego, jakim jest ograniczenie emisji nieobjętych ETS o 42 % do 2030 r. w porównaniu z 2005 r. Najnowsze prognozy emisji wskazują, że Irlandia nie jest na dobrej drodze do osiągnięcia tego celu.

(27) W 2024 r. irlandzki system elektroenergetyczny nadal wykazywał oznaki przeciążenia, ponieważ ceny detaliczne utrzymywały się na poziomie znacznie wyższym od średniej unijnej. Oznacza to, że irlandzkie przedsiębiorstwa i konsumenci płacą premię za zużycie energii elektrycznej, co z kolei wpływa na koszty produkcji i konkurencyjność, a tym samym na zdolność do przyciągania i zatrzymywania przedsiębiorstw. Ponieważ wysokie koszty energii mogą być bezpośrednią przeszkodą dla wzrostu, kluczowe znaczenie ma zajęcie się czynnikami kosztotwórczymi związanymi z detalicznymi cenami energii. Zwiększone wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności morskiej energii wiatrowej, może obniżyć detaliczne ceny energii elektrycznej i zmniejszyć zależność od paliw kopalnych, która polega na niestabilnych rynkach. Usprawnienie ram planowania i wydawania pozwoleń w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii, instalacji magazynowych i inwestycji w sieci elektroenergetyczne mogłoby przyczynić się do przyspieszenia inwestycji we wdrażanie odnawialnych źródeł energii i zachęcenia do dalszych tego rodzaju inwestycji.

(28) Elementem niezbędnym do wykorzystania korzyści w zakresie redukcji kosztów energii wynikających z dalszego wdrażania odnawialnych źródeł energii są wzmożone wysiłki na rzecz zwiększenia elastyczności systemu elektroenergetycznego oraz modernizacji i zwiększenia przepustowości sieci, w tym na rzecz wzmocnienia wewnętrznego i projektów transgranicznych, w celu zmniejszenia ograniczeń. W 2023 r. energia wiatrowa i słoneczna musiała zostać ograniczona o niemal jedną dziesiątą ze względu na ograniczenia przepustowości, a tendencja ta nasila się w ostatnich latach. Powoduje to utrzymywanie się cen na wysokim poziomie oraz opóźnienia w przechodzeniu na czystsze źródła energii. Przewidywane dodatkowe wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, zwiększenie zapotrzebowania na energię elektryczną w wyniku dalszej elektryfikacji ogrzewania i transportu oraz rosnąca liczba ośrodków przetwarzania danych będą stanowić dodatkowe obciążenie dla systemu elektroenergetycznego. Podkreśla to potrzebę budowy infrastruktury, która posłuży do połączenia rosnących ośrodków popytu z dostawami energii ze źródeł odnawialnych, oraz potrzebę modernizacji istniejącej infrastruktury sieciowej w celu zwiększenia jej przepustowości. Element powiązany dotyczy odpowiedzi odbioru, w tym środków służących wzmocnieniu pozycji konsumentów, takich jak zapewnienie dostępu konsumentom prywatnym do dynamicznych cen rynkowych, co może stanowić jeden z istotnych sposobów zapewnienia elastyczności w systemie energetycznym.

([15]) Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY zmieniającego rozporządzenia (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego – COM(2025) 123 final.

(29) Sektor mieszkaniowy jest istotnym źródłem emisji gazów cieplarnianych w Irlandii i w 2023 r. odpowiadał za wygenerowanie 9,7 % emisji krajowych, przy czym zasoby budowlane tego kraju należą do najbardziej emisyjnych zasobów w UE. Przyspieszenie wdrażania działań na rzecz efektywności energetycznej w odniesieniu do zasobów budowlanych pomogłoby osiągnąć sektorowe pułapy emisji i wzmocnić bezpieczeństwo energetyczne Irlandii. Przeprowadzenie gruntownej modernizacji budynków i wdrażanie technologii niskoemisyjnych, w tym systemów ciepłowniczych, zmniejszyłoby narażenie na zmienność cen energii, wspierając jednocześnie konkurencyjność i zrównoważenie środowiskowe.

(30) Głównym wyzwaniem dla Irlandii jest zrównoważenie rosnącego zapotrzebowania na energię wynikającego ze wzrostu gospodarczego, w tym rozbudowy infrastruktury cyfrowej. Pomimo znacznych postępów w zmniejszaniu zużycia energii w środowisku zbudowanym zużycie energii końcowej wzrosło w 2023 r. o 0,7 %. Wynika to przede wszystkim z tego, że budynki w sektorze usług kompensują przyrost wydajności wynikający z inwestycji w poprawę efektywności energetycznej budynków publicznych i innych budynków prywatnych. Budynki sektora usług odpowiadają za około połowę całego zapotrzebowania na energię elektryczną, przy czym w 2023 r. ośrodki przetwarzania danych odpowiadały za 21 % opomiarowanego zapotrzebowania na energię elektryczną w Irlandii. Osiągnięcie celów klimatycznych wymaga wystarczającej produkcji energii ze źródeł odnawialnych, aby uniknąć monopolizacji dostępnych mocy wytwórczych z odnawialnych źródeł energii, oraz środków zwiększających efektywność energetyczną, odpowiedniej infrastruktury i elastyczności.

(31) Zrównoważona mobilność wymaga zintegrowanego podejścia, które uwzględnia zarówno rozwój zrównoważonych sieci transportowych, jak i rozwój wydajnej infrastruktury ładowania pojazdów bezemisyjnych, zapewniając równy dostęp we wszystkich regionach i wspierając długoterminową konkurencyjność gospodarczą. Udoskonalenie infrastruktury transportu publicznego, w tym rozbudowa zelektryfikowanej sieci kolejowej, ma zasadnicze znaczenie dla dekarbonizacji i efektywności gospodarczej. Bardziej zintegrowana sieć transportowa mogłaby zmniejszyć zatory komunikacyjne w miastach, zwiększyć mobilność pracowników i wspierać zrównoważony rozwój obszarów miejskich. Poprawa łączności między obszarami wiejskimi i miejskimi ma również kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, zapewniając wszystkim regionom korzyści z przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. Przy wskaźniku jednego punktu ładowania na 21 pojazdów – co jest wynikiem znacznie poniżej średniej unijnej wynoszącej jeden punkt ładowania na każde 7 pojazdów – dysproporcje regionalne, zwłaszcza na obszarach wiejskich, nadal stanowią barierę dla upowszechnienia pojazdów bezemisyjnych.

(32) Intensyfikacja inwestycji ma zasadnicze znaczenie dla wyeliminowania utrzymujących się niedociągnięć w systemach dostaw oraz w systemach oczyszczania ścieków, zwłaszcza na obszarach miejskich. Luki te mogą zagrozić przestrzeganiu przepisów w zakresie ochrony środowiska i ograniczyć potencjał zrównoważonego, międzysektorowego rozwoju, w tym mieszkalnictwa i sektorów zależnych od wody. Wysokie wskaźniki wycieków – na poziomie 37 % w 2023 r. – utrzymują się znacznie powyżej średniej unijnej wynoszącej 25 %, natomiast niektóre kluczowe oczyszczalnie ścieków mogłyby skorzystać na poprawie wydajności. Pomimo wysiłków na rzecz rozszerzenia zasięgu tych systemów i ograniczenia zrzutów nieoczyszczonych ścieków starzejąca się infrastruktura i ograniczona zdolność oczyszczania nadal hamują postępy w zakresie poprawy jakości wody i osiągania celów środowiskowych. Irlandia doświadcza coraz częstszych ekstremalnych zdarzeń pogodowych spowodowanych zmianą klimatu, takich jak powodzie, susze i burze, co grozi nadmiernym obciążeniem sieci wodociągowych i zniszczeniem infrastruktury. Pomimo opracowania sektorowych planów przystosowania się do zmiany klimatu na podstawie krajowych ram przystosowania się do zmiany klimatu duże znaczenie ma ich skuteczne i skoordynowane wdrażanie. W ostatnich latach odbyły się dyskusje na temat wdrożenia mechanizmu ustalania cen wody, ale nie poczyniono jeszcze żadnych dalszych kroków zmierzających do jego wdrożenia. Mechanizm ustalania cen wody, który lepiej odzwierciedla koszty jej zużycia, mógłby wspierać stabilne i przejrzyste ramy długoterminowych inwestycji i planowania w dziedzinie infrastruktury wodnej, a jednocześnie sprzyjać bardziej wydajnej i zrównoważonej konsumpcji we wszystkich sektorach.

(33) Zwiększone inwestycje w inicjatywy dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym w zaawansowaną infrastrukturę przetwarzania odpadów, mają zasadnicze znaczenie dla ułatwienia ruchu Irlandii w górę po szczeblach hierarchii postępowania z odpadami, wspomagania efektywnego gospodarowania zasobami oraz wspierania dekarbonizacji, konkurencyjności i długoterminowego bezpieczeństwa gospodarczego. Irlandia wciąż pozostaje w tyle za unijnymi poziomami odniesienia dla gospodarki o obiegu zamkniętym: w 2020 r. poziom recyklingu odpadów komunalnych wynosił tam 41 %, a w 2023 r. wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów wynosił zaledwie 2,3 % – oba te wyniki są znacznie niższe od średnich unijnych. Istnieje ryzyko, że Irlandia nie osiągnie celu dotyczącego odpadów komunalnych na 2025 r. Z szacunków wynika, że aby osiągnąć cele środowiskowe, potrzeba 749 mln EUR rocznie na inwestycje w gospodarkę o obiegu zamkniętym. Dzięki zmniejszeniu zależności od surowców importowanych i zwiększeniu wartości pochodzącej z krajowych strumieni odpadów gospodarka o obiegu zamkniętym przyczynia się do długoterminowego bezpieczeństwa gospodarczego Irlandii, czyniąc jej gospodarkę bardziej zrównoważoną i odporną na zakłócenia w globalnym łańcuchu dostaw i zmienność cen.

(34) W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób przebywających w lokalach tymczasowych znacznie wzrosła, osiągając rekordową liczbę 15 000 osób. Chociaż obecne programy zapobiegania bezdomności są skuteczne, nie są w stanie powstrzymać tego wzrostu ze względu na skalę problemu. Ponadto na listach oczekujących na mieszkania socjalne znajduje się 59 000 gospodarstw domowych, a kolejne 84 000 gospodarstw domowych uczestniczy w innych programach dopłat do czynszu. Strefy presji czynszowej skutecznie zmniejszyły inflację cen wynajmu, ale prawdopodobnie przyczyniły się do spowolnienia prywatnych inwestycji w wynajem. Zwiększa się skala budowy mieszkań przystępnych cenowo i mieszkań socjalnych, choć wynik ten nadal nie jest wystarczający do zaspokojenia obecnych potrzeb i realizacji celów określonych w irlandzkim planie dotyczącym mieszkalnictwa dla wszystkich (2021–2030). Wpływa to na konkurencyjność Irlandii, wywierając presję na płace i ograniczając zdolność przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, do przyciągania wykwalifikowanych pracowników. Sektor publiczny ma trudności z utrzymaniem wystarczającego poziomu siły roboczej w sektorach takich jak edukacja, usługi opieki zdrowotnej i budownictwo. Ta sytuacja wskazuje na potrzebę kontynuowania działań ukierunkowanych na zniesienie ograniczeń mocy produkcyjnych w sektorze budownictwa mieszkaniowego. Do takich ograniczeń można zaliczyć brak infrastruktury wspomagającej, takiej jak sieci wodociągowe i media, niewystarczającą dostępność gruntów, niepewności w kwestii planowania, niewystarczające możliwości finansowania, brak pracowników budowlanych oraz powolne wdrażanie nowoczesnych metod budowy.

(35) Irlandzki rynek pracy pozostaje stabilny i wykazuje niskie stopy bezrobocia, ale wyzwaniem pozostaje osiągnięcie wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, na którym skorzystają wszystkie grupy. Podjęto działania mające rozwiązać problem wykluczenia społecznego i barier w zatrudnieniu; jednak w przypadku grup, które zazwyczaj są niedostatecznie reprezentowane – takich jak osoby z niepełnosprawnością i osoby samotnie wychowujące dzieci – wskaźnik zatrudnienia nadal jest niższy od średniej unijnej. W związku z tym osoby te są również w nieproporcjonalnie większym stopniu narażone na ryzyko ubóstwa. Jednocześnie w kluczowych sektorach nadal występują niedobory kwalifikacji i niedopasowanie umiejętności, co zwraca uwagę na potrzebę zintensyfikowania działań informacyjnych, aby dotrzeć do grup nieaktywnych zawodowo, i na potrzebę inwestowania w umiejętności pracowników, aby promować większe włączenie społeczne, pomóc osobom z grup defaworyzowanych wyjść z ubóstwa i sprostać potrzebom rynku pracy.

(36) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2025 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia w sprawie polityki gospodarczej dla strefy euro na 2025 r. W przypadku Irlandii zalecenia 2, 3 i 4 mają pomóc we wdrożeniu pierwszego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy konkurencyjności, zalecenia 4, 5 i 6 – we wdrożeniu drugiego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy odporności, a zalecenie 1 – we wdrożeniu trzeciego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy stabilności makroekonomicznej i finansowej, określonych w zaleceniu na 2025 r.,

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii podjęcie w latach 2025 i 2026 działań mających na celu:

1. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo i wzmocnienie ogólnej gotowości obronnej, przy zapewnieniu stabilności długu zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 6 marca 2025 r. Zapewnienie, aby wydatki netto były zgodne ze ścieżką zaleconą przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r. Ograniczenie ryzyka związanego z wysokim stopniem koncentracji dochodów podatkowych Irlandii, w tym przez rozszerzenie podstawy opodatkowania oraz przegląd zakresu i wpływu wydatków podatkowych. Przygotowanie się na spodziewany wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa przez zracjonalizowanie systemu opieki zdrowotnej pod względem kosztów.

2. Zapewnienie skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, z uwagi na terminy na dokończenie reform i inwestycji mające zastosowanie na mocy rozporządzenia (UE) 2021/241. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności (EFRR, FST, EFS+), w stosownych przypadkach z wykorzystaniem możliwości wynikających z przeglądu śródokresowego. Optymalne wykorzystanie unijnych instrumentów, w tym możliwości poprawy konkurencyjności, jakie oferują Program InvestEU i Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy.

3. Poprawę otoczenia działalności gospodarczej przez pobudzenie inwestycji publicznych w badania i rozwój oraz wspieranie zwiększania liczby inwestycji w badania i rozwój podejmowanych przez przedsiębiorstwa – w tym za pomocą bardziej bezpośrednich instrumentów finansowania – w celu poprawy wydajności przedsiębiorstw krajowych, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw.

4. Zmniejszenie ogólnej zależności od paliw kopalnych i przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii, w tym przez usprawnienie ram planowania i wydawania pozwoleń. Intensyfikację działań na rzecz zwiększenia elastyczności sieci elektroenergetycznej oraz modernizacji sieci i zwiększenia jej przepustowości z myślą o redukcji ograniczeń. Opracowanie i wdrożenie strategii mającej na celu pobudzenie odpowiedzi odbioru. Wdrożenie dodatkowych środków, które wspierałyby poprawę efektywności energetycznej w budynkach prywatnych i publicznych, aby zmniejszyć rachunki za energię oraz koszty systemu energetycznego. Zapewnienie, aby przyłączanie dużych użytkowników energii do sieci elektroenergetycznej wiązało się z zapewnieniem dodatkowej mocy wytwórczej z odnawialnych źródeł energii i elastyczności systemu. Wspieranie inwestycji w zrównoważony transport, w tym transport publiczny, i jego udoskonalanie, z uwzględnieniem różnic regionalnych. Przyspieszenie instalowania publicznych punktów ładowania pojazdów bezemisyjnych.

5. Zwiększenie inwestycji w infrastrukturę wodną w celu poprawy jakości wody i ograniczenia wycieków. Przyspieszenie inwestycji w celu zwiększenia tempa przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. Dalsze rozwijanie infrastruktury przetwarzania odpadów związanej z wyższymi stopniami hierarchii postępowania z odpadami oraz instrumentów ekonomicznych z myślą o zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz zwiększeniu zawartości materiałów ponownie użytych, ponownie przetworzonych i poddanych recyklingowi.

6. Dalsze zwiększenie podaży mieszkań socjalnych i mieszkań przystępnych cenowo. Rozwiązanie problemu ograniczeń mocy produkcyjnych w sektorze budownictwa mieszkalnego przez poprawę infrastruktury wspomagającej, gospodarowania gruntami i planowania przestrzennego, warunków finansowania, podaży pracy oraz wydajności. Usprawnienie funkcjonowania rynku pracy i poprawę włączenia społecznego osób z grup defaworyzowanych, w szczególności osób z niepełnosprawnościami i osób samotnie wychowujących dzieci, przez wprowadzenie lepiej ukierunkowanych działań informacyjnych i możliwości podnoszenia kwalifikacji.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 lipca 2025 r.

W imieniu Rady

Przewodnicząca

S. LOSE